Videre Uden Vold – en tidlig indsats til voldsudsatte og voldsudøvere i nære relationer – Evaluering af interventionsmodellen VUV

Hovedresultater



Alexandrina Schmidt, Katrine Schneekloth Friis Nielsen, Caroline Vesth Rossen og Christoffer Scavenius

VIVE

Hovedresultater

Formålet med denne evaluering er at undersøge resultaterne af Videre Uden Vold-modellen med fokus på implementering, indsatsens virke og forventet ressourceforbrug til arbejdet med indsatsen. Evalueringen bidrager med indsigter til det voldsfaglige felt og det professionelle arbejde med vold i nære relationer, samt hvordan et tværsektorielt samarbejde mellem voldsfaglige organisationer, politikreds og kommune fungerer og kan forebygge vold i nære relationer.

Modellen Videre Uden Vold (VUV) består af fire elementer: opkvalificering, opsporing, indsats og opfølgning/brobygning til andre tilbud. Se Figur 1.1. Fundamentet for modellen er en bred opkvalificering af fagpersonale, så de bedre og tidligere kan identificere voldsproblematikker og opspore voldsudsatte og voldsudøvere gennem deres daglige virke. Opsporingen foregår i kommunerne og hos politiet, der indhenter samtykke fra borgeren til at videregive borgerens oplysninger til Lev Uden Vold (LUV). LUV henviser derefter borgerne til et rådgivningsforløb i en af fire voldsfaglige organisationer Mødrehjælpen, Mandecenteret, Dialog Mod Vold (DMV) eller Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK). Hos organisationen begynder borgeren i et rådgivningsforløb på fem samtaler. Hvis det vurderes relevant, kan der efter de fem samtaler bygges bro til et andet tilbud, som passer til borgerens situation.

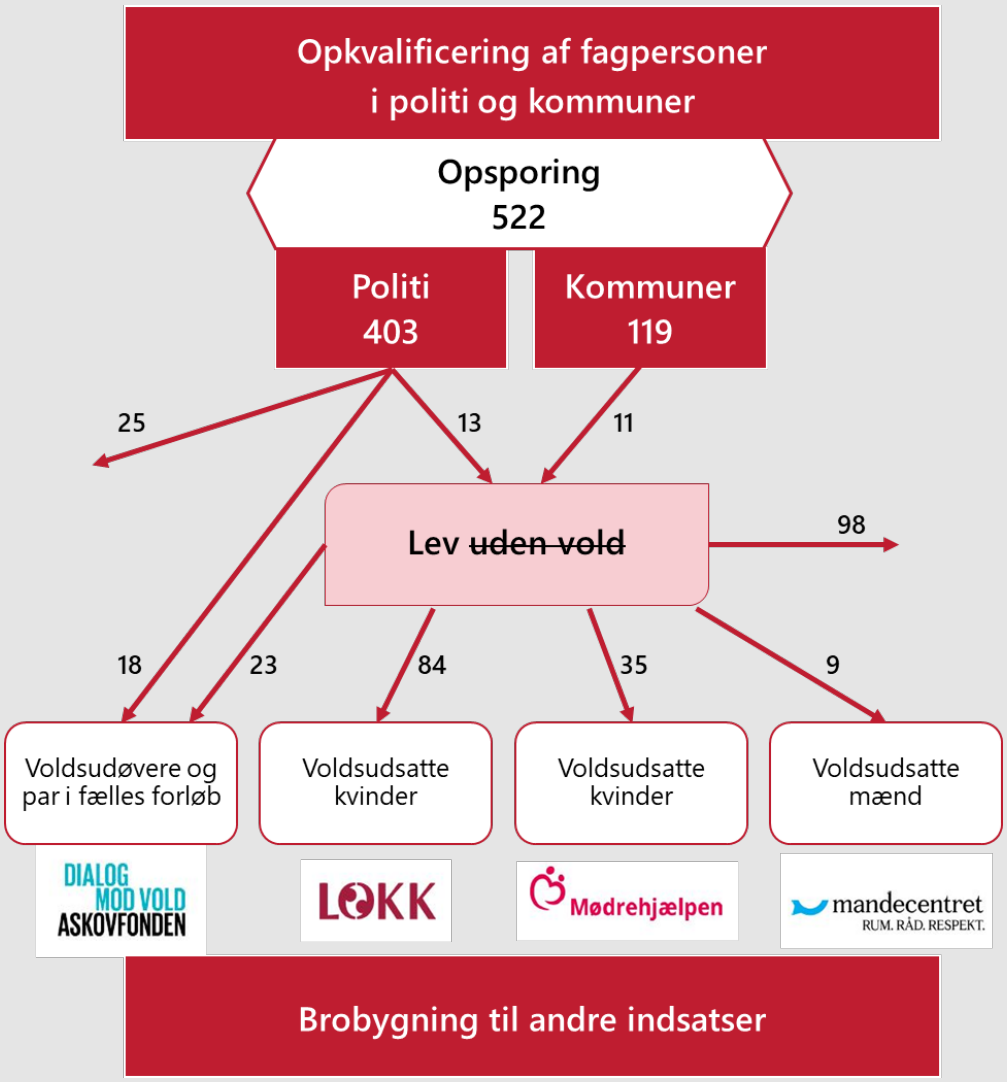
Baggrunden for projektet er et politisk ønske om at styrke den tidlige, forebyggende indsats mod vold i nære relationer, så flere voksne der er udsat for eller udøver vold i nære relationer får hjælp til at komme ud af volden. Behovet for interventionsmodellen og denne evaluering har sit udspring i satspuljeaftalen fra 2012, hvor der på forsøgsbasis blev udviklet og afprøvet en interventionscentermodel i samarbejde med Østjyllands Politikreds og et konsortium bestående af LOKK og DMV. VUV-modellen er en videreudvikling af Østjyllands interventionscentermodel, hvor kommunernes inklusion udgør et nyt led i modellen.

Borgerens forløb igennem modellen

Evalueringen viser, at indsatsen formår at opspore 522 borgere i alt. Der ses også, at opsporingen i politiet når ud til flere borgere (403 borgere) end i kommunerne (119 borgere). Ud af de 522 borgere får 169 borgere tilbudt et rådgivningsforløb, dvs. at 68 % falder fra undervejs.

Borgerens forløb igennem modellen

Denne figur visualiserer VUV-modellens elementer og borgerens forløb igennem modellen.



Note: Tallene bygger på opgørelser indsamlet fra LUV og Københavns Politi til og med september 2024.

Kilde: VIVE.

Implementeringen af indsatsens elementer

Det tværsektorielle samarbejde i et konsortium mellem de fem voldsfaglige organisationer, tre kommuner og en politikreds bidrager med et meningsfuldt samarbejde, som ifølge de interviewede fagprofessionelle er til gavn for det voldsfaglige felt og borgerne.

Opkvalificering: vellykket og meningsfuld, men behov for mere tid

Opkvalificering er et vellykket element i indsatsen, som er udviklet af de deltagende voldsfaglige organisationer undervejs i projektperioden. Målet med dette element har været, at alle medarbejdere, der bidrager til arbejdet i indsatsen, skal tage udgangspunkt i en grundig forståelse af vold i nære relationer, og hvordan man møder borgere, der er udsat for eller udøver vold i nære relationer. Ifølge denne evaluerings analyser er de involverede fagprofessionelle blevet opkvalificeret i voldsfaglighed, fx ved at have fået fælles forståelse for vold og dennes dynamikker. Erfaringerne med denne del peger på, at den opkvalificerende del især har været givende for kommunale medarbejdere, som er blevet trænet i samtaleteknikker og forståelse af vold og dennes dynamikker.

Imidlertid har kommunens medarbejdere behov for mere tid, fokus, systematisk organisering og ledelsesopbakning omkring den opkvalificerende del. Ledelsesopbakning kan understøtte arbejdet med modellen ved fx afsætte tid til medarbejdernes opkvalificering og sætte det voldsfaglige på dagsordenen samt facilitere en kulturændring i forhold til arbejdet med vold i nære relationer i kommunerne. Politiets medarbejdere efterspørger yderligere viden om udøverperspektivet. Det generelle indtryk er, at der er behov for mere tid til løbende og yderligere opkvalificering pga. fx hyppig udskiftning af medarbejdere i kommunerne.

Opsporing: forskelle mellem politi og kommune men et fælles sprog

Opsporing som element har identificeret voldsudsatte og voldsudøvende og motiveret disse til at tage imod et rådgivningsforløb. *Politiet* har ved hjælp af en specialiseret screeningsenhed systematisk kontaktet borgere, der har været i kontakt med politiets patruljer i mulige sager om vold i nære relationer. For politiet har det vist sig sværere at have samtaler med, opspore og formidle hjælp til voldsudøvere end voldsudsatte. *Kommunerne* har opsporet borgere ved at integrere samtaler og opmærksomhed på vold i deres almene praksis og møde med borgerne. For kommunerne har der vist sig udfordringer i opsporing qua manglende viden om vold og dennes dynamikker samt berøringsangst over for vold i hjemmet. Samtidig har kommunerne manglet ressourcer i arbejdet med indsatsen. På den anden side ser vi også, at politiet og kommunerne gennem VUV-samarbejdet har fået et fælles "sprog" i form af forståelse for vold, dennes dynamikker, hvordan man kan arbejdet med volden, samt brugen af fælles risikoværktøj (forkortet version af SARA-V3).

Overgange: modellens mange led kan være en udfordring

Der er generel bekymring blandt de fagprofessionelle aktører i indsatsen, at modellen har for mange led, hvorved der kan ske frafald grundet brud i motivation, sårbarhed ved at genfortælle sin historie og lignende. Vi ser også, at der sker et større frafald fra

opsporing til tilbudt og viderehenvist i forløb. Frafaldet sker fx ved LUV's viderehenvisning af opsporede borgere. Samtidig opleves overgangene mellem modellens led ikke som yderligere problematiske af de borgere, som har deltaget i VIVEs dataindsamling.

Indsats: mangel på fleksibilitet i rådgivningsforløb på fem samtaler

Formålet med indsatsen er at styrke den voldsudsattes og voldsudøverens indsigt i egen situation, viden om vold og dennes mekanismer samt få hjælp til at bryde med volden. Dette sker ved et *rådgivningsforløb* i en af de voldsfaglige organisationer. Forløbet igangsættes hurtigt, efter at borgeren er blevet henvist til et tilbud af LUV, og tager fat på borgerens specifikke voldsproblematik. Borgere, der modtager og afslutter et forløb i VUV, oplever indsatsen som gavnlig, men ønsker et længere forløb. De fagprofessionelle udtrykker også, at de fem samtaler for nogle borgere er nok, men at de ikke slår til for andre. Her savner de professionelle mere fleksibilitet i modellen for at kunne tilpasse forløbet til de enkelte borgeres behov. Derfor viser evalueringen også, at nogle borgere ikke bliver sluppet, før et andet tilbud tager over, og derfor også modtager mere end fem samtaler.

Opfølgning: Behov for andet forløb efter de fem samtaler

Opfølgningselementets formål er at bygge bro til videre hjælp. De voldsfaglige organisationer har brobygget, så borgere fortsatte i andre forløb efter endt rådgivning, såfremt borgeren havde behov for dette. De fleste borgere bliver hjulpet videre til et andet voldsfagligt tilbud. Kommunerne har efterspurgt tilbageløb af viden om borgernes situation og behov efter rådgivningsforløbet, men tilbageløbet har været begrænset grundet kravet om samtykke fra borgerne. På tidspunktet for indsamling af data har der derfor ikke været meget tilbageløb af viden til kommunerne.

Den opnåede målgruppe

Den opnåede målgruppe er kendetegnet ved, at borgerne ofte står i en akut krise og en kompleks situation. Det er de professionelles erfaring, at de har fået fat i en tungere målgruppe, som har sager i kommunen, står uden for arbejdsmarkedet og har ikke selv opsøgt hjælp tidligere. Ifølge de fagprofessionelle er borgerne også kendetegnede ved at være tidligere i deres erkendelse af at have være udsat for eller udøve vold i en nær relation.

Den opsporede målgruppe er der en overvægt af dels kvinder og dels voldsudsatte. Samlet har det været sværere at få fat på voldsudøvere i VUV. En stor del af målgruppen har hjemmeboende børn og har tidligere erfaringer med vold fra

barndommen og tidligere parforhold. I interviewene med fagprofessionelle hører vi tilsvarende om et behov for, at man i rådgivningsforløbet kan arbejde direkte med de børn, der oplever volden.

Interviewdata med fagprofessionelle beskriver, at målgruppen, der er henvist fra politiet, oftere oplever at have været udsat for fysisk vold i en nær relation, og de står typisk i en mere akut situation. Politiet har opsporet borgere i mange forskellige stadier af erkendelsesprocessen i forhold til vold, også nogle, som ifølge de fagprofessionelle, vi talte med, endnu ikke har erkendt voldsproblematikken og derfor ikke er klar til at tage imod en henvisning til VUV. Målgruppen, der er henvist fra kommunen, kendetegnes ifølge de fagprofessionelle oftere ved beskrivelser af psykisk vold i en nær relation og ved at have levet i vold i længere tid, men stadig at være forholdsvis tidligt i deres erkendelsesproces i forhold til at have været udsat for eller have udøvet vold.

Nogle dele af målgruppen er sværere at opspore og motivere. Dette gælder voldsudøvere, borgere der ikke taler dansk, LGBTQ+-borgere og voldsudsatte mænd. Derudover har VUV svært ved at rumme og tilbyde en passende indsats til de meget sårbare borgere, som har tunge psykiatriske diagnoser, stort misbrug og andre udfordringer, der gør, at deres situation er for ustabil til, at de kan følge et forløb i VUV. Her påpeger en af de voldsfaglige organisationer, at en mulig videreudvikling af indsatsen kunne rumme et samarbejde med et misbrugscenter eller et psykiatrisk center.

Borgererfaringer

De borgere, der indgik i de kvantitative og kvalitative undersøgelser (otte borgerinterviews), giver udtryk for at være overordnet tilfredse med rådgivningsforløbet i VUV og er særligt glade for den anerkendelse og forståelse, de bliver mødt med af de fagprofessionelle i indsatsen. Det er vigtigt for borgerne at blive mødt med forståelse og det, at der tages udgangspunkt i deres egen historie med en relatering til faglig viden om vold og dennes mekanismer.

Borgerne oplever ikke, at overgangene mellem modellens led er problematiske, og særligt samtalen hos LUV fremhæves som en positiv indvirkning på de otte interviewede borgeres motivation.

Det er ligeledes væsentligt, at VUV-forløbet har den betydning for borgerne, at volden er stoppet eller mindsket for de fleste af de borgere, der deltog i spørgeskemaundersøgelsen.

Størstedelen af borgerne beskriver forløbet som kort, men godt, da det for dem fungerer som et springbræt til et andet tilbud.

Forventet ressourceforbrug

Ressourceforbruget giver et bud på de aktiviteter og medarbejdere, som andre voldsfaglige organisationer, kommuner eller politikredse må forvente, hvis de implementerer VUV-modellen. *Kapitel 4* giver en mere detaljeret beskrivelse af medarbejdernes tidsfordeling på aktiviteter.

En voldsfaglig organisation kan forvente at have følgende medarbejdere allokeret: 1) en fuldtidsansat psykolog eller socialrådgiver (37,5 t./uge), som bruger det meste af sin tid på rådgivning, 2) ledere og projektleder (9 t./uge og 19 t./uge), som bruger deres tid på mødeaktiviteter, intern koordinering, administration, m.m., 3) en kommunikations- eller vidensmedarbejder (ca. 9 t./uge), som står for opgaver såsom dataanalyse og kommunikation omkring indsatsen.

En (større) politikreds kan forvente at have følgende medarbejdere allokeret: 1) en leder (ca. 9 t./uge), som bruger sin tid på ledelse, administration, mødeaktivitet og lignende, 2) en konsulent (ca. 9 t./uge), som bruger det meste af sin tid på administration og opkvalificering, 3) screeningsmedarbejdere (fx tre a 37 t./uge hver i en større politikreds), som fordeler deres tid på screening og opkvalificering.

En mindre kommune kan forvente følgende ressourcetræk: 1) en leder (ca. 9 t./uge), som primært bruger sin tid på mødeaktiviteter, administration, tovholderi, opkvalificering m.m., 2) en socialrådgiver (ca. 9 t./uge), som bruger det meste af sin tid på opkvalificering, 3) en sundhedsplejerske (ca. 9 t./uge), som også bruger det meste af sin tid på opkvalificering.

En større kommune kan forvente følgende ressourcetræk: 1) en eller flere ledere (ca. 9 t./uge), som bruger meste af deres tid tid på mødeaktiviteter, administration, tovholderi, m.m., 2) en eller flere socialrådgivere (37,5 t./uge), som bruger det meste af deres tid på opkvalificering, 3) en eller flere sundhedsplejersker (ca. 9 t./uge eller mindre) som bruger det meste af deres tid på opkvalificering, 4) en eller flere konsulenter (ca. 19 t./uge), som fordeler deres tid på mødeaktiviteter, administration, tovholderi, opkvalificering og intern kommunikation, 5) en eller flere studerende (ca. 19 t./uge), som fordeler det meste af deres tid på mødeaktiviteter, administration, tovholderi osv. og intern kommunikation.

Perspektiver på videre arbejde med VUV-modellen

Evalueringen viser, at samarbejdet imellem voldsfaglige organisationer, kommune og politi bidrager med et større fokus på opkvalificering og opsporing, især i kommunerne. Det større fokus på opkvalificering og opsporing bidrager til at styrke den tidlige og forebyggende indsats mod vold i nære relationer, da flere fagprofessionelle bliver opkvalificeret i at genkende tegn på vold i mødet med borgerne, så flere voksne kan få hjælp hurtigere. Herudover viser evalueringen også, at VUV-indsatsen har betydet, at volden for de fleste af de adspurgte borgere er stoppet eller forbedret. Til slut kan det drages frem, at de fagprofessionelle vurderer, at de får fat i en gruppe voksne, der ikke har opsøgt hjælp selv. Opsamlende i forhold til det politiske opdrag peger evalueringen på, at VUV er et meningsfuldt og kvalificeret tilbud til tidlig opsporing og hurtig hjælp til voksne, der er udsat for eller udøver vold i nære relationer.

Meningsfulde forløb og ønske om mere fleksibilitet

Evalueringens analyser viser, at det korte, fem-samtalers forløb, som igangsættes hurtigt, er givende for borgerne og kan imødekomme en del af målgruppens behov for enkel, hurtig og meningsfuld hjælp. Analyserne viser dog, at der er behov for fleksibilitet i forløb, således at forløbet kan tilpasses endnu mere til den enkelte borger ved fx tilbyde flere samtaler.

Et fokus på forebyggelse

Aktørerne i indsatsen fremhæver, at flere borgere gennem VUV-modellen er blevet gjort opmærksomme på vold og voldens typer, måske har haft den første samtale om vold med en fagprofessionel eller har fået viden om, hvor hjælpen kan opsøges næste gang. Ved at så disse frø kan modellen bidrage til på den længere bane at forebygge vold i nære relationer.

Nye målgrupper til VUV

Der er nogle målgrupper, som VUV har svært ved at opspore og/eller inkludere. Dette gælder især voldsudøvere, borgere som ikke taler dansk, LGBTQ+-borgere og voldsudsatte mænd. Her identificeres også muligheden for at inkludere børn mere direkte i indsatsen samt et muligt samarbejde med et misbrugscenter, et psykiatrisk center eller en LGBTQ+-organisation.

Kommune-politi-samarbejde og fokus på opkvalificering

Kommune-politi-samarbejdet har givet et bedre samarbejde om borgeren, fælles sparring om det voldsfaglige og en ensretning af sprog, fx ved brug af fælles risikovurderingsværktøj.

Analyserne viser, at politiet efterspørger mere viden om udøverperspektivet, mens kommunerne har behov for systematisk og løbende opkvalificering af fagprofessionelle i voldsfaglighed.

VUV som sikkerhedsnet for politiet

Analyserne peger på, at VUV er et relevant tilbud for politiet at henvise til i opsporingsarbejdet, hvor politiet kan møde modstand og mistro fra borgere i anmeldelser af voldshændelser. Samtidig fungerer screeningsenheden som et sikkerhedsnet for patruljerne, så borgere, der opspores, ikke bliver tabt, og patruljerne har støtte i at kunne henvise til VUV.

En balance mellem ressourcer og tid

Evalueringens analyser peger på, at der har været en udfordring med at afsætte tid og ressourcer til opkvalificering og opsporing i kommunerne. For eksempel pointerer aktørerne, at arbejdet med vold kræver en kulturændring i kommunerne, hvor opkvalificering af medarbejderne prioriteres, og der konkret afsættes arbejdstid til de involverede medarbejdere, så opsporingsarbejdet kan løftes flere steder i kommunernes organisering.

Fakta om evalueringen

Denne evaluering er rekvireret af Social- og Boligstyrelsen og afdækker implementeringen af VUV-modellen, indsatsens resultater og et forventet ressourceforbrug.

Evalueringen bygger på følgende data:

- 110 borgerbesvarelser af et baggrundsskema i begyndelsen af forløbet og 58 borgerbesvarelser af et afslutningsskema ved afslutning af forløb
- 7 gruppeinterviews med fagprofessionelle og ledere i efterår 2023
- 8 enkeltinterviews med fagprofessionelle, 1 fokusgruppe med ledere og 8 interviews med borgere i forår 2024
- Forventet ressourceforbrug fra kommuner, voldsfaglige organisationer og politikreds.

Hovedresultater: Videre Uden Vold – en tidlig indsats til voldsudsatte og voldsudøvere i nære relationer
VIVE/2025
HR_302362